

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

Філософський факультет

Кафедра етики, естетики та культурології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заст. декана
філософського факультету
Комаха Л.Г.

«__» _____ 201__ року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історія музичного мистецтва

для студентів

галузь знань **03 Гуманітарні науки**
спеціальність **034 Культурологія**
освітній рівень **бакалавр**
освітня програма **Культурологія**
спеціалізація
вид дисципліни **вибір ВНЗ**

Форма навчання	денна
Навчальний рік	<u>2017/2018</u>
Семестр	3
Кількість кредитів ECTS	4
Мова викладання	українська
Форма заключного контролю	залік

Викладачі: Тормахова Анастасія Миколаївна, к.ф.н., асистент кафедри етики, естетики та культурології

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__»__ 20__р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__»__ 20__р.
(підпис, ПІБ, дата)

КИЇВ - 2017

Розробники: *Тормахова Анастасія Миколаївна, к.ф.н., асистент кафедри етики, естетики та культурології*

Затверджено
«_____» _____ 20__ р.

Зав. кафедри етики, естетики та
культурології
_____ (Панченко В.І.)

Протокол № ____ від «_____» _____ 20__ р.

Схвалено науково - методичною комісією філософського факультету

Протокол від «_____» _____ 201__ року №__

Голова науково-методичної комісії _____ (Маслікова І.І.)

«_____» _____ 20__ року

ВСТУП

1. Мета дисципліни – полягає в тому, щоб надати студентам цілісне уявлення про історію музичного мистецтва, а саме, оволодіння теоретичними знаннями щодо логіки розвитку музичних стилів та жанрів і філософсько-культурологічного обґрунтування сфери музичної практики. Дана мета передбачає вивчення історії західноєвропейської музики, знання теорій походження музики як виду мистецтва, ознайомлення з історією розвитку української та російської музики, знання особливостей музичної культури ХХ ст., що передбачає аналіз сучасних існуючих стилів та напрямків музичного мистецтва.

2. Вимоги до вибору навчальної дисципліни:

1. До початку вивчення цього курсу студенти мають **знати** основні етапи та характеристики історико-культурного процесу; основні культурологічні теорії та методи культурологічних досліджень.
2. **Вміти** збирати та інтерпретувати інформацію щодо феноменів та явищ культури, культурних процесів та подій; виявляти сучасні тенденції розвитку мистецько-культурних явищ;
3. **Володіти елементарними навичками** наукового дослідження та управління інформацією; критичного ставлення та прогнозування стосовно культурно-мистецьких подій та явищ; використання іншомовних фахових культурологічних інформативних джерел.

3. Анотація навчальної дисципліни: дисципліна «Історія музичного мистецтва» належить до переліку дисциплін вибору ВНЗ та викладається у III семестрі бакалавратури. Навчальна дисципліна знайомить студентів із логікою розвитку музичного мистецтва та формує навички теоретичного осмислення його феноменів. Навчальна дисципліна узагальнює та систематизує уявлення про сутність музики як виду мистецтва, її різновиди, історію та закономірності розвитку музики Давнього світу, доби середньовіччя, епохи Відродження, музичну культуру XVII - першої половини XVIII ст., музики бароко, музичну культуру класицизму (друга половина XVIII ст.), особливості романтизму в музиці, музичні напрямки наприкінці XIX-XX ст., специфіку української та російської музики, напрямки музичної культури ХХ ст. (етнічна музика, джаз, рок-музика, поп-музика, техно, хіп-хоп).

4. Завдання (навчальні цілі) – надати студентам цілісну систему знань про розвиток музичного мистецтва, специфіку формування мистецьких явищ, основну проблематику, дослідницькі підходи та методології вивчення різноманіття явищ музичної культури шляхом їхньої типологізації. В результаті навчання студенти мають не лише продемонструвати масив теоретичних знань, але й засвоїти та використовувати ці знання у своїх самостійних дослідженнях музичного мистецтва, вмюючи надавати неупереджену експертну оцінку дослідженим явищам в межах різних стильових напрямків.

5. Результати навчання:

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація 4. автономність та відповідальність)		Методи викладання і навчання	Методи оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
	Знати:			

1.1	базові уявлення про особливості та закономірності розвитку історії вітчизняної та зарубіжної музичної культури;	Лекції, самостійна робота	Письмова контрольна робота	10
1.2	мати уявлення про багатоманітність культурно-мистецьких досягнень та цінностей музичного мистецтва;	самостійна робота	Усна доповідь	5
1.3	Особливості музики як виду мистецтва та вплив світоглядних орієнтирів суспільства на розвиток музики як виду мистецтва;	Лекції, семінарські заняття	Письмова контрольна робота	10
1.4	Взаємозв'язок між сферою теорії та практики музичного мистецтва, а також логіку розвитку музичних стилів;	Лекції, самостійна робота	Конспект першоджерел	5
1.5	Основні музикознавчі та філософсько-культурологічні теорії щодо музичного мистецтва;	Семінари, самостійна робота	Усна доповідь	5
1.6	Специфіку використання музичних інструментів та засобів музичної виразності в творах різних стилів та жанрів;	Лекції, самостійна робота	Письмова контрольна робота	5
Вміти:				
2.1	сприймати та аналізувати музичні твори з виокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, здійснювати їх змістовну інтерпретацію;	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, письмова робота	20
2.2	застосовувати різні філософські методи у розгляді різноманітних явищ музичної культури;	Семінар, Самостійна робота	Усні доповіді	10
2.3	Аналізувати музичні твори з виокремленням особливостей драматургії твору, форми та змістовного навантаження	Семінар, Самостійна робота	Усні доповіді, дискусії	5
комунікація:				
3.1	використовувати знання іноземних мов для аналізу інформаційних інтернет-ресурсів, читання новітньої культурологічної літератури в підготовці до семінарських занять та написання самостійних робіт;	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді	3
3.2	презентувати результати проведених досліджень та здійсненої самостійної роботи у вигляді доповідей, повідомлень, есе, презентацій, конспектів;	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження	5

3.3	вести полеміку стосовно питань, пов'язаних з історією музичної культури на основі володіння категоріально-поняттєвим апаратом культурології та теоретичного музикознавства.	Семінари	Дискусії	3
	автономність та відповідальність:			
4.1	шукати та критично опрацьовувати літературу із історії музичного мистецтва, вільно володіти методами обробки, аналізу та синтезу наукової інформації	Самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження	4
4.2	вирішувати комплексні завдання, пов'язані із аналізом явищ музичної культури та порівнювати їх із результатами власне проведених досліджень цінностей мистецьких явищ сучасності.	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження	10

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання (*необов'язково для вибіркових дисциплін*)

Результати навчання дисципліни					
Програмні результати навчання	.1	.2	.1	.1	.2

7. Структура курсу: у курсі передбачено 2 змістових частини. Заняття проводяться у вигляді лекцій, семінарів, з використання інтерактивних методів навчання. Завершується дисципліна заліком.

Перша частина курсу присвячена дослідженню історії західноєвропейської музичної культури.

Друга частина курсу присвячена вивченню специфіки української, російської музичної культури та музичних напрямків ХХ-ХХІ ст..

8. Схема формування оцінки:

8.1. Форми оцінювання

Контроль знань здійснюється за системою ECTS, яка передбачає дворівневе оцінювання засвоєного матеріалу, зокрема **оцінювання теоретичної підготовки** – результати навчання (**знання** 1.1 – 1.6), що складає 40% від загальної оцінки та **оцінювання практичної підготовки** – результати навчання (**вміння** 2.1-2.3); (**комунікація** 3.1-3.3); (**автономність та відповідальність** 4.1-4.2), що складає 60% загальної оцінки.

Критерії оцінювання:

1. Усна відповідь:

5 балів – студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та

аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, використовуючи обов'язкову та додаткову літературу

4 бали - студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу. Допускаються несуттєві неточності

3 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, не спирається на необхідну навчальну літературу, Має у відповіді суттєві неточності

2 бали – не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки у відповіді

2. Доповнення / дискусія:

3 бали – доповнення змістовне, ґрунтовне, конструктивно доповнює обговорення теми,

2 бали – доповнення змістовне

1 бал – доповнення містить інформацію, що суттєво не розширює дискусію

3. Конспект першоджерел:

2 бали – студент опрацював необхідний текст із цитуванням та відповідними власними зауваженнями та поясненнями

1 бал – студент законспектував текст без цитувань та пояснень

4. Самостійна робота, підсумкова письмова робота:

20-16 балів студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, правильно інтерпретує отримані результати, використовує обов'язкову та додаткову літературу, демонструє самостійність, достовірність, незаангажованість проведеного дослідження / письмової роботи

15-11 балів - студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу, демонструє самостійність та достовірність проведеного дослідження / письмової роботи. Допускаються несуттєві неточності

10-6 балів - в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, самостійності у вирішенні поставлених завдань, не спирається на необхідну навчальну літературу, робота містить суттєві неточності

5-0 балів - не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки в роботі. Демонструє не самостійність у виконанні завдань

Семестрову кількість балів формують бали, отримані студентом у процесі засвоєння матеріалу з усіх двох частин та виконання самостійних робіт

8.2.Організація оцінювання:

Види робіт	Семестрова кількість балів	
	Min – 48 бали	Max – 80 балів

Усна відповідь ¹	Тема 2, 5, 7, 9, 11, 12, 14, 15, 17, 18, 20, 22-26.	«3» x 7 = 21	«5» x 4 = 20
Доповнення, участь в дискусіях	Тема 2, 5, 7, 9, 11, 12, 14, 15, 17, 18, 20, 22-26.	«1» x 1 = 1	«3» x 4 = 12
Конспекти першоджерел ²	Тема 8,9, 15	«1» x 2 = 2	«2» x 4 = 8
Самостійна індивідуальна робота ³	Тема 24-26. Дослідження явищ сучасної музичної культури (вибір музичного стилю, напрямку або представника, підготовка теоретичного матеріалу, підбір відповідних музичних прикладів та їх аналіз, презентація отриманих результатів)	«4» x 3 = 12	«10» x 2 = 20
	Тема 1-18. Підготовка до написання музичної вікторини та тестових завдань після опрацювання першої частини курсу	«12» x 1 = 12	20x 1 =20
Підсумкова контрольна робота		«12» x 1 = 12	«20» x 1 = 20

¹ у разі відсутності студента на семінарському занятті, розглянуті на семінарі питання відпрацьовуються у письмовій формі. Загальна кількість балів за аудиторну роботу складає 30% від семестрової кількості балів

² Максимальна кількість балів за конспекти першоджерел в даній навчальній дисципліні не може бути більше, ніж 10% від семестрової кількості балів, тобто не більше, ніж 8 балів

³ Загальна кількість балів за самостійну індивідуальну роботу складає 50% від семестрової кількості балів, тобто мін. – 24 бали, максимум – 40 балів

Підсумкове оцінювання у формі заліку: підсумкова кількість балів з дисципліни (максимум 100 балів), яка визначається як сума (проста або зважена) балів за систематичну роботу впродовж семестру. Залік виставляється за результатами роботи студента впродовж усього семестру. Таким чином, підсумкова оцінка складається із суми семестрової кількості балів та підсумкової контрольної роботи

При простому розрахунку отримуємо:

	Семестрова кількість балів	ПКР (підсумкова контрольна робота) / залік	Підсумкова оцінка
<i>Мінімум</i>	48	12	60
Максимум	80	20	100

Шкала відповідності:

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59
Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ І СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ п/п	Назва теми	Лекції	Семінари	Самостійна робота
<i>Частина 1. Історія західноєвропейської музики</i>				
1	Тема 1. Музика як вид мистецтва	2		
2	Тема 2. Теорії походження музики		2	4
3	Тема 3. Музичне мистецтво Давнього світу	2		
4	Тема 4. Музична культура середньовіччя та доби Відродження	2		
5	Тема 5. Музика як наука в культурі західно-європейського середньовіччя		2	4
6	Тема 6. Музична культура XVII - першої половини XVIII ст.	2		
7	Тема 7. Жанр опери в музичній культурі XVII - першої половини XVIII ст.		2	4
8	Тема 8 . Творчість Й.С.Баха та Г.Ф.Генделя як вершина розвитку музики бароко	2		
9	Тема 9. Символіка творчості І.С.Баха		2	4
10	Тема 10. Музична культура класицизму (друга половина XVIII ст.)	2		
11	Тема 11. Музично-теоретичні погляди представників доби Просвітництва		1	4
12	Тема 12. Філософія музики Г.В.Ф.Гегеля		1	4
13	Тема 13. Романтизм в музиці (XIX ст.)	2		
14	Тема 14. Філософія музики Ф.В.Й.Шеллінга		2	4
15	Тема 15. Проблеми музичного мистецтва в «філософії життя»		2	4
16	Тема 16. Музичні напрямки наприкінці XIX-XX ст.	2		
17	Тема 17. Філософія музики XX ст.		2	4
18	Тема 18. Теорія музики в працях композиторів XX ст		2	4
<i>Частина 2. Українська, російська музика та музичні напрямки XX-XXI ст</i>				
19	Тема 19. Історія російської музики	2		
20	Тема 20. Феноменологія музики О.Лосєва		2	4
21	Тема 21. Історія української музики	4		
22	Тема 22. Музично-теоретичні погляди на Україні		2	4
23	Тема 23. Музикознавчі теорії XX ст		2	4
24	Тема 24. Етнічна музика	2	1	4
25	Тема 25. Джазова музика	2	1	4
26	Тема 26. Рок-музика	2	2	4

27	Підсумкова контрольна робота			
	Всього:	28	28	64

Загальний обсяг 120 год, в тому числі:

Лекцій – 28 год.

Семінари – 28 год.

Самостійна робота - 64 год.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Основна: (Базова):

1. Владышевская Т., Левашева О., Кандинский А. История русской музыки. Выпуск 1. – М.: Музыка, 2009. - 560 с.
2. Всеобщая история музыки . – М.: Эксмо, 2009. - 568 с.
3. Горбачева Е. Г. Популярная история музыки /Е.Г.Горбачева.-М.: Вече, 2002. - 512 с., илл. (32 с.)
4. Зубарева Л.А. Власенко Л.Н. История развития музыки: учебное пособие для студентов педвузов РФ. Третье издание. – Белгород: ИПЦ «ПОЛИТЕРА», 2006. - 466 с.
5. История зарубежной музыки начало XX века — середина XX века. - Выпуск шестой: Учебник для музыкальных вузов. – СПб.: Композитор, 2001. – 625 с.
6. История мировой музыки. Жанры. Стили. Направления. – М.: Эксмо, 2010. - 564 с.
7. Короткой С.А. История современной музыки (курс лекций). – К.: Продюсерский центр «Lav-studio» ТОО ЦУИ "Кий", 1996. – 291 с.
8. Конен В. Третий пласт. Новые массовые жанры в музыке XX века / В.Конен. – М.: Музыка, 1994. - 160 с.
9. Конен В.О. Рождение джаза / В.О.Конен. - М.: Советский композитор, 1990. – 320 с.
10. Корній Л. Історія української музики. ч.1. (від найдавніших часів до середини XVIII ст.). - Київ-Харків-Нью-Йорк, 1996. - 314 с; Ч.ІІ. – 1998; Ч.ІІІ. – 2001.
11. Ливанова Т. История западноевропейской музыки до 1789 года: Учебник в 2 т. XVIII век / Т.Ливанова.- М., 1983. - Т. 1. – 696 с.
12. Никеева И.А. Фаттахова Л.Р. История музыки: Учебное пособие (для студентов немзыкальных специальностей факультета культуры и искусств) / И.А. Никеева Л.Р. Фаттахова. – Омск: Омск. гос. ун-т, 2004. – 84 с.
13. Цалер И. Популярная музыка XX века. Джаз, блюз, рок, поп, кантри, фолк, электроника, соул/ Игорь Цалер. – М.: Мир энциклопедий Аванта +, Астрель, Полиграфиздат, 2010. - 512 с.

Додаткова:

1. Адорно Т.В. Избранное: Социология музыки / Теодор В.Адорно. - М. - Санкт-Петербург: Университетская книга, 1999. – 445 с. — (Книга Света).
2. Барбье П. История кастратов. - СПб.: Изд-во Ивана Лимбаха, 2006.- 304 с.

3. Брянцева В. Жан Филипп Рамо и французский музыкальный театр. - М.: Музыка, 1981. - 303 с.
4. Булез П. Между порядком и хаосом // Сов. музыка. 1991. № 7, 9.
5. Булез П. Компьютеры и музыка // В мире музыкальной науки. – 1986.
6. Бюхер К. Работа и ритм. - М., 1923.
7. Вагнер Р. Избранные работы / Рихард Вагнер. – М., 1978. – 695 с.
8. Гегель Г.В.Ф. Эстетика в 4-х томах: Т.3 / Георг Вильгельм Фридрих Гегель. - М.: Искусство, 1971. – 621 с.
9. Золтаи Денеш. Этнос и аффект. История философской музыкальной эстетики от зарождения до Гегеля / Денеш Золтаи ; [пер. с нем. Т. Длугач, И. Науменко]. - М.: Прогресс, 1977. – 371 с.
10. Когоутек Ц. Техника композиции в музыке XX века. – М.: Музыка, 1976
11. Лазутина Т.В. Символотворчество в музыке И.С. Баха
[www.lib.tsu.ru/mminfo/000063105/300\(I\)/.../300_1_055-060.pdf](http://www.lib.tsu.ru/mminfo/000063105/300(I)/.../300_1_055-060.pdf)
12. Лангер С. Философия в новом ключе: Исследование символики разума, ритуала и искусства / Сьюзен Лангер ; [пер. с англ. С.П. Евтушенко, общ. ред. и послесл. В.П. Шестакова]. — М.: Республика, 2000. — 287 с. — (Мыслители XX века).
13. Музыкальная эстетика западноевропейского средневековья и Возрождения / [сост. текстов В. П. Шестаков]. - М., 1966. - 320 с.
14. Ницше Ф. Казус Вагнер / Ф.Ницше // Макаренко Г.Г. Музыка і філософія: Шопенгауер, Вагнер, Ніцше. – К.: Факт, 2004. – С.130–149.
15. Ницше Ф. Рождение трагедии, или Эллинство и пессимизм / Ф.Ницше. // Соч. в 2-х тт. - Т.1. Литературные памятники. - М.: Мысль, 1990. - С.47-156.
16. Носина В. Символика музыки Баха И.С./ Носина Вера. – М.: - Классика XXI, 2006. – 56 с.
17. Онеггер А. О музыкальном искусстве / А.Онеггер; [пер. с фр./ коммент. В.Н. Александровой, В.И. Быкова]. — Л.: Музыка, 1979. - 264 с.
18. Петрусева Н. Пьер Булез. Эстетика и техника музыкальной композиции: Исследование. – Москва – Пермь: «Реал», 2002. – 352с., нот.
19. Холопов Ю.Н. Новые парадигмы музыкальной эстетики XX века / Ю.Н.Холопов // Эстетика на переломе культурных традиций. — М.: ИФ РАН, 2002. - С.132-147.